

Abstrakt

Tato práce zkoumá rozdíly mezi monolingvními mluvčími němčiny a česko-německými bilingvními mluvčími ve zpracování a hodnocení slov v kontextu emočních dimenzí valence (pozitivní/příjemná vs negativní/nepříjemná) a vzrušení (vysoká míra excitace vs nízká míra excitace). Hlavním východiskem jsou přitom dvě psycholingvistické teorie, které usouvztažňují míru emocionality slov s kontextem, ve kterém se je mluvčí naučili a používají – hypotéza snížené emoční rezonance v L2 a hypotéza emočního kontextu osvojení.

Za tímto účelem byl proveden psycholingvistický experiment, kterého se účastnila skupina 16 monolingvních mluvčích němčiny a skupina 19 bilingvních mluvčích s kombinací němčina/čeština. Participanti z obou skupin hodnotili identický seznam německých slov na škále dvou emočních dimenzí, zatímco jejich mozková aktivita byla snímána metodou fNIRS kvůli rozdílům ve vybraných oblastech mozkové kůry.

Mezi oběma skupinami nebyl naměřen žádný významný rozdíl v úrovni valence, zatímco hodnoty vzrušení byly významně vyšší v bilingvní skupině. Žádný rozdíl nebyl nalezen mezi hodnotami vzrušení bilingvních mluvčích ve vztahu k věku, ve kterém si osvojili němčinu.

Naměřené výsledky obecně odpovídají předpokladům zvolených psycholingvistických teorií – úroveň emocionality byla interpretována jako výsledek dostatečně emočního kontextu osvojení a užívání bilingvních participantů. Protože však behaviorální data nemohla být kvůli technické chybě porovnána s neurovizuálními a počet participantů byl nízký, jsou závěry této práce jen omezeně zobecnitelné.

Klíčová slova: bilingvismus, emoční slova, fNIRS, čeština, němčina, vzrušení, valence